

Dějiny veřejné správy – úvod

**SLEZSKÁ
UNIVERZITA**
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

Mgr. Lubomír Nenička, Ph.D.
Katedra ekonomie a veřejné správy

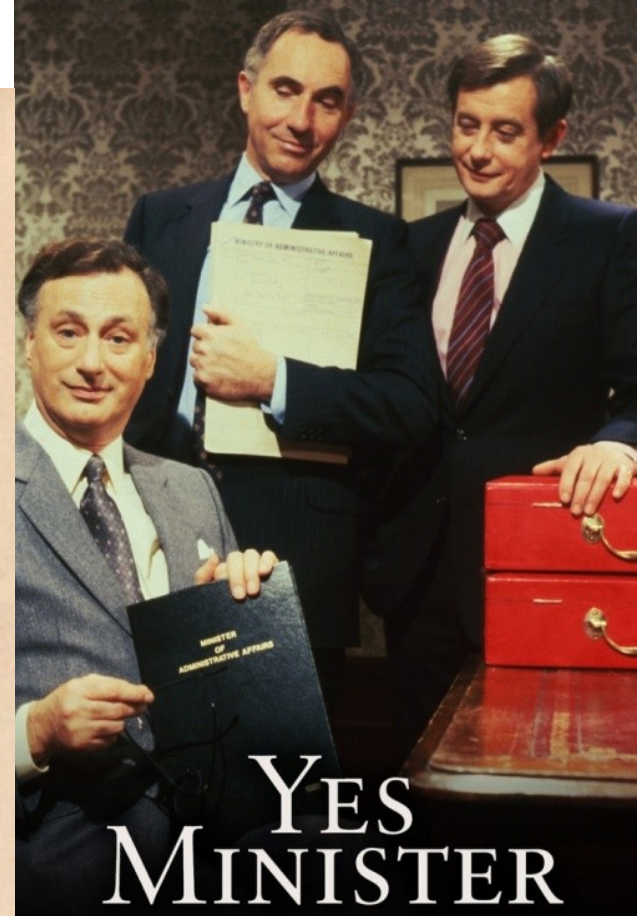

**SLEZSKÁ
UNIVERZITA**
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

Co je pro Vás veřejná správa?

„Sie haben da auch Lieder von Schubert auf dem Programm Ihres Vereinsabends — sagen Sie, sind die nicht etwa unsittlich...?“

YES
MINISTER

Struktura výkladu

- Počátky veřejné správy v českém středověku.
 - Nástup centralizace správy za vlády Habsburků.
 - Reformy veřejné správy v 18. a 19. století.
 - Správní systém v době I. republiky.
 - Deformace veřejné správy za vlády totalitních režimů.
 - Transformace veřejné správy po roce 1989.
-

Povinnosti studentů

**SLEZSKÁ
UNIVERZITA**
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

- Aktivní účast na seminářích

 - Závěrečná písemná zkouška
-

Literatura:

SLEZSKÁ
UNIVERZITA
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

NENIČKA, L. 2020. Dějiny veřejné správy. Distanční studijní opora. Karviná: SU OPF.

JANÁK, J., HLEDÍKOVÁ, Z., DOBEŠ, J., 2007. Dějiny správy v českých zemích od počátku státu po současnost. Praha: Nakladatelství Lidové noviny. ISBN 978-80-7106-906-5.

SCHELLE, K., 2016. Dějiny veřejné správy. Praha: Wolters Kluwer. ISBN 978-80-7552-374-7.

- **Funkční pojetí (materiální)** – souhrn správních činností zabezpečovaných na jednotlivých úrovních. V tomto pojetí lze veřejnou správu vymezit jako soubor činností týkajících se veřejných činností a určovaných veřejným zájmem.
 - **Organizační pojetí (formální)** – souhrn institucí, které tuto činnost vykonávají přímo nebo zprostředkovaně.
-

Struktura veřejné správy

SLEZSKÁ
UNIVERZITA
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVÍNĚ

Státní správa

Ministerstva

Ostatní ústřední orgány

Územní správní úřady

Samospráva

Územní

Zájmová

Specifika samospráv a rozdíly mezi nimi

SLEZSKÁ
UNIVERZITA
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KÁRVINĚ

- **Fungování samosprávy je fakticky možné jen v rámci demokratického systému, který zaručuje pluralitu zájmů i partnerský vztah mezi státem a veřejnoprávními subjekty samosprávy.**
 - Jsou rozlišovány dva základní typy samospráv – **územní a zájmová.**
 - Organizační struktura územních samospráv se odvíjí od územního členění státu, zájmové samosprávy jsou organizovány oborově. Územní samosprávy charakterizuje všeobecné zaměření, zatímco pro zájmové samosprávy je typické specializované zaměření.
-

Formování správního systému v Evropě

SLEZSKÁ
UNIVERZITA
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

- Správní systém se začal v Evropě utvářet v návaznosti na formování centralizovaného státu.
 - V důsledku ustálení hranic územně vymezených celků s určitým centrem vyvstala potřeba utváření stabilních mocenských struktur a ozbrojených sil, které by zajistily udržení daného území.
-

Správní vývoj po nástupu novověku

- V 16. století se v řadě zemí (např. v Habsburské monarchii, Francii) začaly prosazovat prvky moderní centralizované byrokratizované správy. Jejím typickým rysem byla silná panovnická vláda.
 - V jiných zemích (Anglie, Nizozemí) naopak panovnická moc slábla.
 - S nástupem modernizace se v Evropě začíná prosazovat konstituční monarchie.
-

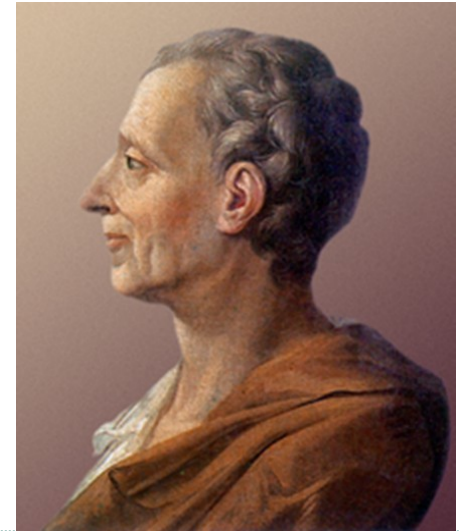

Vliv osvícenství

SLEZSKÁ
UNIVERZITA
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

- Ideovým základem změny společnosti a státní moci se stalo **osvícenství** jako nový myšlenkový směr, který hlásal rozumové poznání světa a kriticky se stavěl vůči absolutismu a společenské nerovnosti.
- Osvícenští filozofové (**Locke, Montesquieu**) začali prosazovat oddělení jednotlivých složek moci – výkonnou, zákonodárnou a soudní.

Charakteristika demokratické zprávy

SLEZSKÁ
UNIVERZITA
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

Nástup modernizace od 18. století umožnil postupné prosazování demokratické správy, založené na následujících demokratických principech:

- Garance občanských svobod
 - Ochrana a respekt k lidským právům
 - Oddělení zákonodárné, výkonné a soudní moci
 - Vůle většiny jako základ politiky státu
 - Garance práv menšin
 - Právní stát
-

- Veřejná správa je vymezována buď **ve funkčním pojetí anebo organizačním pojetí.**
 - Veřejnou správu tvoří dvě základní složky – **státní správa a samospráva.** Subjektem státní správy je stát, reprezentovaný příslušnými orgány na centrální i místní úrovni. Samospráva se dále dělí na územní a zájmovou.
 - **Správní systém se začal v Evropě utvářet v návaznosti na formování centralizovaného státu.**
 - Od novověku správní vývoj v řadě evropských zemí začala charakterizovat sílící centralizace a byrokratizace, pozdější proměny státní moci vedly k postupné demokratizaci veřejné správy.
-